

Maandblad nr. 6 28e Jaargang 2000/2001

Agenda voor de te houden hobbyavond op **Maandag 5 februari 2001**

in de Reenske Compagnie, Tak van Poortvlietstraat, te Hoogezand

Aanvang 19.45 uur

A G E N D A

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen jaarvergadering 2000
4. Verslag secretaris
5. Verslag kascommissie
6. Verslag penningmeesterrese
7. Verslagen diverse commissie's
8. Verkiezing bestuur: Aftredend:

Engel Zonneveld herkiesbaar en Lies Smit herkiesbaar voor 1 jaar!

Eventuele kandidaten kunnen zich tot aanvang
van de vergadering bij het bestuur melden.

9. Verkiezing kascontrole
10. Rondvraag
11. Sluiting

Na afloop van de vergadering spelen we weer een paar rondjes **BINGO** om fraaie prijzen!

We rekenen erop dat u allen komt, want alle beslissingen gaan u als lid zijnde van onze
vereniging ook aan, **U beslist dus mee.**

Van de voorzitter

De eerste avond van het nieuwe jaar begon met de uitslag van de huiskeuring. Keurmeester Eric Boonstra had de aquaria gekeurd en de ranglijst op deze manier samengesteld.

De eerste plaatsen waren voor Nomi Leutholff (spec) en Lucas Brouwer (gezelschaps).

We duimen voor onze deelnemers op 20 en 21 januari bij de districtskeuring. De uitslag van deze keuring is op zaterdag 24 maart in Groningen. Noteer deze datum vast in uw agenda, zodat we met een grote groep supporters heen kunnen gaan. Voor de afstand hoeft u het niet te laten!

En dan de komende verenigingsavond. Dit is de jaarvergadering en onze "beroemde" BINGO.

Op deze avond wordt door het bestuur verantwoording afgelegd naar de leden toe over het afgelopen jaar. Tevens worden voor het komend jaar de ideeën en voorstellen besproken.

Het is van het grootste belang dat we rekenen op een grote opkomst. Als lid van onze club heeft u inspraak (zie agenda)

Dan nog even iets anders. Als u lid bent van een vereniging kunt u gebruik maken van alle evenementen binnen onze club. Maar er zullen ook leden moeten zijn die even wat meer kunnen en willen doen. Wij zijn op zoek naar commissieleden en wel voor de Biologische commissie en de redactie. Heeft u wat tijd over en interesse voor deze functies laat het ons dan even weten.

Nog iets van onze penningmeesteresse. Als lid van onze club heeft u allen een schrijven ontvangen met de contributie voor het komende jaar. Helaas hebben een aantal leden nog niet betaald.

Mag ik er van uitgaan dat u het bent vergeten. Voor degene die hun contributie nog niet hebben voldaan, maak dit dan snel even in orde. Wij als vereniging hebben ook onze financiële verplichtingen ten opzichte van de Bond, en andere lopende kosten. Deze moeten ook op tijd betaald worden. Ik reken op u.

Tot ziens op 5 februari voor onze gezellige jaarvergadering.

Hans Osendarp

Uitslag huiskeuring

Ja, ja het was weer zover, de avond waar iedereen (?) het meest naar uitkijkt, behalve misschien dan pakjesavond van Sinterklaas, maar des al niet te min een hele spannende avond!

Ook dit jaar zaten we weer in de grote zaal, en we zaten weer in een andere richting, nu met het gezicht naar de keuken. De keurmeester dit jaar was Erik Boonstra, die van de instellingsaquaria was Finus Witte. Onder het genot van een kopje koffie, thee of een glas fris werden we eerst getraceerd op de dia's en de video van de instellingsaquaria. De opnamen

die gemaakt waren door Hans Osendarp gaven een goed beeld van hoe de aquaria er bij stonden en waar de goede en slechte punten lagen.

Na de pauze werden de aquaria getoond van de leden, als ik het wel heb 5 gezelschaps- en 4 speciaal-aquaria. De video-opnamen waren via de computer van Pieter Medema tot één geheel gesmeed, en samen met de tekstovergangen was het een heel leuk geheel geworden.

Bij elk aquarium had Erik natuurlijk de nodige opmerkingen, pluspunten, aanmerkingen en of anekdotes zodat de bijna 30 aanwezigen een mooi overzicht kregen van de aquaria die bij de deelnemers thuis staan. Dat het niet overal koek en ei is laat zich raden, maar het is natuurlijk ook de bedoeling dat de eigenaar er tevreden mee is, en zelf de beste aquaria kunnen volgens de keuringswijzer nog altijd beter.

De uitslag was evenals de jaren hiervoor weer voor vele mensen een verrassing, dit komt natuurlijk ook omdat elke keurmeester er met andere ogen naar kijkt en natuurlijk ook een eigen mening, smaak of voorkeur heeft. Ik vond dat Erik een goede smaak heeft, want de eerste twee plaatsen werden bezet door twee dames, maar de totale uitslag vind u natuurlijk verderop in dit blad. Het was voor Lucas Brouwer niet helemaal duidelijk, om dat we één totaallijst hanteerden, maar hij is toch echt eerst geworden van de gezelschapsaquaria.

Alle deelnemers van harte gefeliciteerd met het behaalde resultaat, en de twee eersten succes met de distriktskeuring.

Nico Bulthuis.

Uitslag verenigings huiskeuring

Plaats	Naam	Totaal	Biologisch	Bondsdiploma	Categorie
1	Nomi Leutholff	390	62	ja	speciaal
2	Greetje Bulthuis	390	61	ja	speciaal
3	Lucas Brouwer	388	62	ja	gezelschaps
4	Joop Oosterwold	386,5	61,5	ja	gezelschaps
5	Hans Osendarp	386	61	ja	speciaal
6	Martin Koetze	385	60,5	ja	speciaal
7	Anita Zonneveld	372,5	59	nee	gezelschaps
8	Klaas Gielstra	370,5	59	nee	gezelschaps

We wensen Nomi Leutholff en Lucas Brouwer heel veel succes bij de Districts keuring en uitslag.

Een nieuwe liefde.

Labyrintvissen in het aquarium

Geschreven door Leo Brand (gepubliceerd "De Watertuin")

Overgenomen uit:Pristella Riddlei

Een opmerkelijk verschijnsel van de laatste jaren is de liefde die de hedendaagse mens de natuur toedraagt. Men heeft ontdekt dat waarnemingen van alles wat groeit en bloeit ons een flinke portie afleiding bezorgt. Het is na onze dagelijkse beslommeringen een prettige vorm van ontspanning en nog leerzaam ook. Dit heeft er mede toe geleid dat men, vooral in huis, steeds meer planten en dieren is gaan verzorgen. Het houden van aquaria is daar slechts een voorbeeld van.

In de aquariumhobby zijn vele keuzes mogelijk. Zo zal de een zich in de hemel voelen met het houden van een gezelschapsaquarium waarin diverse soorten planten en vissen worden gehouden, afkomstig uit verschillende landen en vaak ook uit verschillende biotopen. Een ander zal zich specialiseren in een aquarium met bijvoorbeeld cichliden. Dat is een heel ander verhaal met een totaal ander uitgangspunt. Er zijn echter ook liefhebbers die zich bezig houden met slechts een bepaalde vis. Dat daarmee toch nog heel veel te beleven valt moge blijken uit het onderstaande verhaal.

Tijdens het fotograferen van een zogenaamde huiskeuring kwam ik in aanraking met een echtpaar, dat zich uitsluitend bezighield met het houden, verzorgen en kweken van labyrintvissen. In heel fraaie, speciaal voor deze soorten ingerichte aquaria hielden deze man en zijn vrouw, die dapper meedeed, prachtige vissen van de geslachten Colisa, Osphronemus en Trichogaster; kortom de familie der echte labyrintvissen: de Anabantidae.

Rijst natuurlijk als eerste de vraag, wat zijn labyrintvissen en hoe komen zij aan hun naam. Het zou wel erg gemakkelijk zijn deze vraag te beantwoorden met het verhaal dat dit vissen zijn die een labyrint-orgaan bezitten. Het ligt iets gecompliceerder en ik zal trachten het op eenvoudige wijze uit te leggen. Doordat deze vissen niet in staat zijn, zoals de meeste andere vissen, adem te halen via hun kieuwen, zijn ze voor deze vissen een speciaal aquarium in te richten, waarin ze kunnen uitgroeien tot buitengewoon fraaie vissen, die het houden op dergelijke manier meer dan waard zijn. Een aquarium voor deze vissen behoeft niet bijzonder groot te zijn. Een bak van 70 x 40 x 40 cm zou al kunnen volstaan, maar beter is het om een aquarium 100 x 50 x 50 cm te gebruiken. We richten zo'n aquarium in met grof, liefst donker gekleurd zand en een paar fraaie stukken kienhout. Ze houden van een ruim beplante bak, maar we kunnen volstaan met een paar flinke groepen van b.v. eikebladvaren (*Ceratopteris cornuta*), Sumatravaren (*Ceratopteris thalictroides*) en Hygrophila guyanensis. Javavaren (*Microsorium pteropus*) is een zeer geschikte plant om op een zij- en/of achterwand te bevestigen. Om wat kleur te krijgen in het geheel is *Rotala indica* een goede keuze maar ook

Ammania senegalensis voldoet uitstekend. Wilt u solitair-planten gebruiken, dan kunt u kiezen uit *Barclaya longifolia* met zijn prachtig rood-bruin gekleurde bladeren, *Aponogeton echinatus* of *Aponogeton boivinianus*. Maar ook uit verschillende *Nymphaea*-soorten, zoals *Nymphaea species* (de rode tijgerlotus). Als voorgrond beplanting, die natuurlijk laag moet blijven, kunnen verschillende *Cryptocoryne*-soorten dienst doen. Wat beslist niet vergeten mag worden, zijn een aantal drijvende planten zoals b.v. het watervorkje (*Riccia fluitans*) of een drijvende vorm van het eikebladvaan (*Ceratopteris pteridoides*). Tevens mag een flinke bos waterpest (*Egeria densa*) niet ontbreken. Deze laatste laten we vanuit de linker- of rechterhoek van de voorkant van het aquarium lekker doorgroeien. Met een keuze uit deze planten kunnen we een schitterend geheel toveren. De temperatuur van het water mag zo tussen de 23 en 25 graden schommelen. De hardheid van het water is zo'n 8 Dh en de zuurgraad is zo'n 7 pH. Is het aquarium eenmaal ingericht en gaat alles naar wens, dan kunnen we na een week of drie de vissen aanschaffen. De dwerg-goerami (*Colisa lalia*) is zo'n vis die het uitstekend in zo'n aquarium naar de zin zal hebben. Maar ook *Colisa fasciata*, de grootste uit dit geslacht, *Colisa labiosa* en *Colisa chuna* komen in aanmerking.

Verder zijn soorten als *Trichogaster leeri*, *Trichogaster trichopterus* en *Trichogaster microlepis* zeer geschikt. Het beste schaffen we ons een tweetal mannetje en een vijftal vrouwtjes aan. Nu is het zaak deze dieren goed te verzorgen. We geven onze vissen dan ook goed te eten. Dat eten bestaat over het algemeen uit levend voer, zoals watervlooien, rode en witte muggenlarven, mysis en af en toe wat tubifex. Natuurlijk mag je ter afwisseling dit levendvoer menu af en toe vervangen door een droogvoer van een goede kwaliteit. Nu wordt het tijd om deze vissen goed te observeren. Al snel merk je dan op dat er niet direct paartjes gevormd worden, maar dat er toch vissen zijn die elkaar niet zo goed verdragen. Maar ook heb je gemerkt dat het echte labryntvissen zijn, die af en toe naar het wateroppervlak zwemmen om daar een hapje lucht te happen.

Schuimnest

Op een dag zult u merken dat (een van) de mannetjes met plantenresten gaat slepen en een nestje gaat bouwen. Dit doen zij aan het wateroppervlak tussen wat drijfplanten. Het bouwsel noemen we een schuimnest, omdat de mannetjes luchtbelletjes voorzien van speeksel naar het oppervlak spugen. De speciale slijmlaag die hierbij vrijkomt, zorgt ervoor dat het nestje niet uit elkaar spat. Deze nesten kunnen trouwens behoorlijke afmetingen vertonen, soms meer dan vijftien cm. doorsnede. Een mannetje dat met zo'n nest bezig is, dult geen andere vis meer in de buurt en kan dan zeer agressief zijn. Zelfs de vrouwtjes moeten uit de buurt blijven zolang het nestje nog niet klaar is. Is de kraamkamer eenmaal klaar, dat zal het mannetje naar een kuitrijp vrouwtje zwemmen, haar met zijn bek voorzichtig tegen de zijkant aan stoten, om zo het vrouwtje te paaien mee naar zijn nestje te zwemmen. Hierbij zal het mannetje zich geweldig uitsloven en zich zo mooi en breed mogelijk maken om op die manier het vrouwtje te imponeren, gelijk het baltsen van een vogel. Accepteert het vrouwtje zijn avances, dan volgt na een paar schijnparingen de echte paring die zich vele malen herhaalt. Telkens zet het vrouwtje hierbij eitjes af die het mannetje onmiddellijk bevrucht. Na het afzetten wordt het vrouwtje vriendelijk, doch dringend verzocht de nestplaats te verlaten. Niemand dult het mannetje meer in zijn buurt. Hij en hij alleen zorgt nu voor de eieren. Opvallend en leuk is het te zien dat eitjes die uit het nestje vallen en naar beneden dwarrelen door het mannetje worden opgepikt en terug in het schuimnest worden gespuwd. Eieren die echter niet bevrucht zijn, eet hij op of laat hij gewoon vallen. Verbazingwekkend is het dat soms meer dan driehonderd eitjes overblijven van b.v. *Colisa labiosa*, maar bij de *Trichogaster trichopterus* (blauwe spat) kunnen dat er wel zevenhonderd zijn. Nu breken de moeilijkste tijden aan voor mannetjesvis en verzorger. Na zo'n 36 uur komen de jonge visjes uit het ei en is het noodzakelijk om het waterpeil in uw aquarium te laten zakken tot zo'n vijftien cm. Omdat jonge labryntvisjes nog

niet direct over de volledige werking van hun labyrint beschikken, maar nog ademen door hun kieuwen, is dit zeer aan te raden. Tevens kunnen ze dan, als ze wat gegroeid zijn, gemakkelijker bij het wateroppervlak komen. De eerste 24 a 36 uur teren de jonge visjes op hun dooierzak. Daarna moet de verzorging door de verzorger(s) worden overgenomen. Dat kan b.v. met Liquify, een opfokvoer voor jonge vissen dat in de handel te koop is. Maar u kunt ook zelf voor nauplien van pekelkreeftjes zorgen. Verder zijn pantoffeldiertjes en springstaarten een zeer goed en hoogwaardig voedsel.

Er zal na ongeveer een week water verversst moeten worden, omdat het water erg snel vervuult. Dor dit wel op een voorzichtige manier, omdat u anders de jonge visjes meezuigt. Neem hiervoor een slangetje dat voor een luchtpompje wordt gebruikt. Het duurt allemaal wel wat langer, maar het resultaat geeft uiteindelijk de doorslag. Zorg er ook voor dat het verse water dat u in het aquarium laat druppelen van dezelfde temperatuur is als het water in het aquarium. Men verversst ongeveer eenderde per week. Gelijktijdig met het laten zakken van het waterpeil kunt u de ouderdieren uit het aquarium halen, omdat zij de jonge visjes nu als prooi zullen beschouwen, wat toch niet de bedoeling van het spelletje kan zijn. Na zo'n vier maanden, u voert dan inmiddels daphnia of cyclops, zult u merken dat er ongeveer eenderde van alle jonge visjes in leven is gebleven, die uiteindelijk ook groot zullen worden. Intussen hebt u dan alweer het water met tussenpozen van ongeveer twee weken met tien cm. tegelijk verhoogd. De vissen kunnen op deze manier gemakkelijk wennen aan de waterhoogte en de ontwikkeling van hun labyrint zal evenredig zijn. Na ongeveer zes maanden hebt u werkelijk een pracht stel labyrintvissen in uw aquarium zwemmen,

waarvan u de beste jonge dieren selecteert voor eigen kweek en de overgebleven dieren aan bevriende aquaristen kunt geven, ruilen of verkopen. Het houden van en kweken met labyrintvissen is een hobby op zich. Het vraagt echter wel geduld en tijd van de verzorger. Heeft men die tijd en kan men het geduld opbrengen, dan weet ik zeker dat u er een nieuwe liefde heeft bij gekregen.